

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 236/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom doc. JUDr. Štefanom Kočanom, PhD., Nitrianska 1837/5, Piešťany, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/202/2021 z 27. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/202/2021 z 27. júla 2021, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Žiada tiež priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur.
2. Sťažovateľ bol účastníkom konania o zmenu rozsahu úpravy styku s jeho maloletým synom, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Trenčín, ktorý jeho návrh na zmenu rozsahu úpravy styku zamietol.
3. Krajský súd v Trenčíne rozsudok potvrdil ako vecne správny. Krajský súd v rozsudku účastníkov poučil o možnosti podať dovolanie vrátane povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom [§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].
4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol, pretože dovolanie nebolo spísané advokátom a dovolateľ nebol v konaní

zastúpený advokátom, hoci bol o tom poučený. Okresný súd na základe prípisu najvyššieho súdu sťažovateľa vyzval, aby predložil splnomocnenie udelené advokátovi a predložil dovolanie spísané advokátom, a poučil ho o následkoch neodstránenia väd dovolania. Zároveň ho poučil o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Sťažovateľ však splnomocnenie nepredložil a trval na dôvodoch, prečo sa vo veci zastupuje sám bez advokáta.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Je toho názoru, že § 429 ods. 1 CSP je v rozpore s týmto ustanovením. Sťažovateľ analyzuje význam slova „zákaz“, poukazuje na jeho použitie v rôznych právnych predpisoch, ako aj na jeho význam podľa slovníkového portálu Jazykovedného ústavu L. Štúra. Tiež odkazuje na dokumenty Slovenskej advokátskej komory – Budúcnosť advokácie na Slovensku, Úloha Slovenskej advokátskej komory, Pozičný dokument Slovenskej advokátskej komory a uvádza, že sa ako sťažovateľ ocitol v situácii, že ak by aj veľmi chcel byť zastúpený advokátom, tak hrozí konflikt záujmov sťažovateľa a advokátov reprezentovaných Slovenskou advokátskou komorou, a tak musí každý advokát odmietnuť jeho zastupovanie v dovolacom konaní, a preto sa musí zastupovať sám. Napokon v ústavnej sťažnosti poukazuje na množstvo iných právnych noriem a súdnych rozhodnutí, ktoré majú svedčiť v prospech jeho argumentácie.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd posúdil, či napadnutým uznesením došlo k porušeniu označeného ústavného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

7. Už v úvode je potrebné uviesť, že v rámci konania na všeobecnom súde je určitá zodpovednosť za ochranu týchto práv aj na pleciach sporových strán. V rámci konania o opravných prostriedkoch je zodpovednosťou osoby, ktorá ho podáva, aby bol opravný prostriedok podaný včas, oprávnenou osobou a aby mal všetky predpísané náležitosti, a v prípade dovolania, aby bolo spísané advokátom, pokiaľ nejde o zákonom stanovené výnimky (§ 429 ods. 2 CSP). Konanie pred súdom je formálna procedúra, ktorá má určité pravidlá v záujme hospodárneho a spravodlivého rozhodnutia o podanom opravnom prostriedku. Pokiaľ však osoba, ktorá opravný prostriedok podáva, tieto náležitosti nespĺní a v dôsledku toho súd opravný prostriedok vecne neprerokuje, je sama zodpovedná za to, že jej hmotným právam nebola poskytnutá adekvátne ochrana, resp. že ňou namietané rozhodnutie nebolo vecne preskúmané.

8. Ustanovenie § 429 ods. 1 CSP normuje povinné zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní advokátom. *„Povinné zastúpenie sa však nesmie chápať ako obmedzenie prístupu k súdu, ale vzhľadom na to, že spísanie dovolania je náročným procesným úkonom vyžadujúcim právnické vzdelanie, treba ho vnímať ako spôsob eliminovania podaní, ktoré nie sú perfektné. Je veľmi pravdepodobné, že laik by nedokázal tento procesný úkon sformulovať a pripraviť tak, aby tým neutrpel na svojich právach (súd je napr. viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania). Zmyslom povinného právneho zastúpenia je vytvoriť procesný filter na zjavne neopodstatnené, resp. neprípustné dovolania, ako aj zabezpečiť to, aby malo dovolanie všetky potrebné náležitosti vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodu, pre ktorý sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda*

dovolanim.“(pozri Bajánková, J., Gešková, K. In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1399).

9. Povinné zastúpenie advokátom tak chráni jednak samotného dovolateľa pred tým, aby jeho dovolanie nebolo zbytočne odmietnuté a aby bolo napísané perfektne, ale aj samotný súdny systém pred neopodstatnenými a neprípustnými dovolaniami. Tento účel možno považovať za plne legitímny. Napokon, toto pravidlo platí aj v konaní pred ústavným súdom [§ 34 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] a sťažovateľ sa v tomto konaní zastúpiť dal.

10. Vo všeobecnosti možno sťažovateľovu argumentáciu považovať za vágnu, všeobecnú a irelevantnú. Ak aj sťažovateľ namieta neústavnosť § 429 ods. 1 CSP, ústavný súd vychádza z prezumpcie ústavnosti jednotlivých právnych noriem a tá platí dovtedy, kým ústavný súd túto domnienku vo svojom rozhodnutí nevyvráti, a to v osobitnom konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

11. Z uvedených dôvodov je porušenie ústavných práv sťažovateľa vylúčené. Sťažovateľom uvedené práva sa poskytujú v rozsahu zákona. Zákon zreteľne ustanovuje, že v dovolacom konaní mal byť zastúpený advokátom. Sťažovateľ zastúpený nebol, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne mylné v rozsahu procesnoprávneho posúdenia jeho dovolania. Z uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľ sám tým, že sa v dovolacom konaní nedal zastúpiť, znemožnil, aby bola jeho právu poskytnutá ochrana.

12. Navyše, okresný súd nad rámec svojej povinnosti vyzval sťažovateľa na doplnenie splnomocnenia, hoci túto povinnosť nemal (§ 436 ods. 1 CSP), keďže bol sťažovateľ o povinnosti podľa § 429 ods. 1 riadne poučený v rozsudku odvolacieho súdu. Napriek tomu však sťažovateľ splnomocnenie nepredložil, čím sám nerešpektoval normy platné v dovolacom konaní.

13. Ústavný súd preto vyhodnotil postup najvyššieho súdu ako súladný s CSP, ako aj s ústavou. Ústavný súd konštatuje, že právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces porušené nebolo.

14. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd na základe uvedeného odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu